

Класифікаційний підхід як передумова ефективного управління сільським зеленим туризмом

Наведені фактори, що визначають характеристику галузі сільського туризму, природні ресурси, процеси розвитку та управління, соціально–економічні засади (залучення широких кіл громадськості до проблем туризму, відновлення та охорона пам'яток історії, культури та природи, сприяння розвитку особистості, вплив туристичної галузі на інші сектори економіки). Розглянута класифікація кожного виду сільського зеленого туризму (вид активності, тривалість відпочинку, спосіб надання послуг, категорія учасників, тематичний вид, принцип організації). Визначена роль класифікації в сільському зеленому туризмі для вирішення прикладних задач.

Ключові слова: класифікація, сільський зелений туризм, фактори, рекреаційні ресурси, екологія, матеріально–технічна база, економічний розвиток, туристичні послуги.

Классификационный подход как предпосылка эффективного управления сельским зеленым туризмом

Указаны факторы, определяющие характеристику отрасли сельского туризма, природные ресурсы, процессы развития и управления, социально–экономические основы (привлечение широких кругов общественности к проблемам туризма, восстановление и охрана памятников истории, культуры и природы, содействие развитию личности, влияние туристической отрасли на другие сектора экономики). Рассмотрена классификация каждого вида сельского зеленого туризма (вид активности, продолжительность отдыха, способ предоставления услуг, категория участников, тематический вид, принцип организации). Определена роль классификации в сельском зеленом туризме для решения прикладных задач.

Ключевые слова: классификация, сельский зеленый туризм, факторы, рекреационные ресурсы, экология, материально–техническая база, экономическое развитие, туристические услуги.

Classification approach as the precondition of effective management of rural green tourism

Factors that determine the characteristics of the agricultural tourism sector, natural resources, processes of development and management, socio–economic principles (involvement of the general public to the problems of tourism, restoration and protection of monuments of history, culture and nature, promoting personal development, impact of the tourism industry on other sectors of the economy) are determined. Classification of each type of rural green tourism (type of activity, duration of rest, way of service, category of participants, thematic view, principle of the organization) is considered. The role of classification in rural green tourism for solving of applied problems is defined.

Keywords: classification, rural green tourism, factors, recreational resources, ecology, material–technical base, economic development, tourism services.

Постановка проблеми. Розвиток сільського зеленого туризму України сьогодні має низку невирішених проблем, головними з яких є відсутність у потенційних учасників такого виду діяльності знань як основи ринкової економіки, засад бізнесової діяльності, можливості здійснення реклами, нерозвиненість інформаційної мережі, недосконалість відповідної законодавчої бази. Досі не вирішено, до якого виду діяльності, в яких випадках відносити сільський зелений туризм: до виду підприємництва, чи до особистого селянського господарства, а від цього значною мірою залежить режим та ефективність функціонування суб'єкта агротуристичної діяльності, адже система оподаткування в кожному з цих випадків є різною.

Виникає нагальна потреба в розвитку сільського зеленого туризму і покращення добробуту населення на сільських територіях, звертається більше уваги на культуру та розвиток селян, подолання їхньої соціальної незахищеності.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Різні проблемні аспекти процесів формування і розвитку сіль-

ського зеленого туризму в Україні та світі знаходилися в полі зору як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, серед яких В. Биркович, П. Горішевський, В. Євдокименко, Н. Кудла, Ю. Лебединський, Ю. Лужанська, Я. Маєвський, С. Махлинець, С. Мельниченко, О. Сідун, Л. Тебляшкіна та багато інших.

Проте значна частина проблем, що пов'язані з розвитком сільського зеленого туризму, залишаються нез'ясованими. Різні науковці у своїх працях розглядають переважно загальні проблеми сільського зеленого туризму, не торкаючись організаційно–економічних аспектів його розвитку, що неодмінно повинні бути предметом подальших досліджень.

Мета статті – обґрунтувати ефективність застосування класифікаційного підходу в сільському зеленому туризмі.

Виклад основного матеріалу. Сільський зелений туризм є популярним видом туризму на території України. Він цікавий як подорожуючим з великими достатками, так і людям, достаток яких скромніший.

Сільський зелений туризм у загальній класифікації туристичних видів відпочинку займає важливе місце. Досліджуючи класифікацію видів туризму за метою подорожі, територіальними ознаками, часовими характеристиками та фінансовими можливостями, український вчений В.Ф. Кифяк бере за основу мету туризму та виділяє такі його основні види [1]:

- за метою: навчальний, військовий, розважальний, екс-тремальний, агротуризм та інші;
- за територіальними ознаками. Найголовніші – це між-народний, внутрішньодержавний, внутрішньорегіональний, приміський;
- за часовими характеристиками – сезонний, прив'язаний до конкретної події, часовий (який має в розпорядженні тур-рист);
- за фінансовими можливостями клієнта. За цією ознакою можна виділити інші види туризму: 1) індивідуальний за від-працьованими маршрутами; 2) груповий за відпрацьовани-ми маршрутами (найдешевша форма туризму); 3) груповий за індивідуальними замовленнями.

Класифікацією в сільському зеленому туризмі можна вва-жати виділення кожної форми та виду відпочинку залежно від основного напрямку відпочинку чи розваг.

Структура туристичних послуг дозволяє формувати пев-ні аспекти соціально-економічної політики: залучення най-ширших верств населення до туризму, відновлення та охо-рона пам'яток історії, культури та природи, формування системи потреб гармонійно розвинутої особистості, вплив туристичної галузі на різні сектори економіки (торгівлю, транспорт, зв'язок тощо) [6].

Для розробки класифікації сільського зеленого туризму необхідно врахувати всі фактори, що визначають характе-ристику досліджуваної галузі сільського туризму, соціально-економічні аспекти, процеси розвитку та управління, при-родні ресурси. Існує ряд факторів, які характеризують галузь сільського туризму:

1. Рекреаційні ресурси.
2. Матеріально-технічна база (наявність відповідної ту-ристичної інфраструктури).
3. Стан економічного розвитку (стан виробництва, добро-бут населення).
4. Науково-технічний прогрес (забезпеченість населення новими технологіями, запровадження їх у процес сільського господарства).
5. Населення (здоров'я населення, спосіб життя, соціальні, етнічні, релігійні та інші структури).
6. Екологічна ситуація.
7. Вид організації та методи управління.

Сільський зелений туризм можна класифікувати за таки-ми видами:

- 1) вид активності;
- 2) тривалість відпочинку;
- 3) спосіб надання послуг;
- 4) категорія учасників;
- 5) тематичний;
- 6) принцип організації.

Розглянемо кожен вид детальніше. Отже, вид активнос-ті можна розділити на активний відпочинок, який включає в себе довготривалі прогулянки, ночівлю під відкритим небом

чи в наметі, види відпочинку в горах, лісі. Цей вид відпочин-ку можна запропонувати молоді. Людям ж похилого віку та, сім'ям з маленькими дітьми слід в першу чергу запропону-вати пасивний відпочинок – такий, що не потребує великих фізичних і моральних зусиль, відпочинок на пляжі чи в садку, риболовля, катання на човнах, короткі прогулянки верхи на конях (іпотерапія).

За тривалістю відпочинку можна виділити:

- тур вихідного дня (3–4 дні);
- короткостроковий відпочинок (5–7 днів);
- довгостроковий відпочинок (14–20 і більше днів).

Нині тур вихідного дня є досить популярним. Дуже зручно на вихідні чи свята виїздити з великих міст на відпочинок до сіль-ської місцевості для відновлення фізичних та моральних сил.

Спосіб надання послуг можна розглядати як контактний вид надання послуги та безконтактний. Контактний вид – ту-рист постійно перебуває поряд з господарем, а той у свою чергу може запропонувати туристу низку послуг. Безконтак-тний вид – надання туристичних послуг, коли турист відпочи-ває в агрогосподарстві самостійно без втручання господаря або за частковим втручанням останнього).

За категорією учасників можна виділити цільові аудиторії сільського зеленого туризму: шкільна; дитяча; сімейна; мо-лодіжна; відпочинок для людей похилого віку; корпоративна.

Важливим для розвитку агротуристичного підприємства є розробка власником агрооселі, що надає туристичні послуги різним верствам населення, коротких програм чи планів відпочинку для кожної з груп, які передбачатимуть особли-вість кожної, наприклад таким категоріям, як школярі чи діти. Якщо відпочинок цих категорій відпочиваючих збігається за часом, господар має розподілити їх графіки відпочинку так, щоб вони були максимально зручними для обох категорій.

Тематичний вид можна розділити на такі: екскурсійний; оздоровчий (спортивний); мисливсько-рибальський.

Щодо організаційно-економічної класифікації сільського зеленого туризму можна сказати, що вона залежить від ор-ганізації продажу туристичної послуги споживачеві, способу надання, ціни та якості послуги і поділяється на:

- елітні тури, призначені для забезпечених верств насе-лення. Цей вид передбачає високий стандарт обслуговуван-ня та сприяння відпочинку клієнта. Ці тури в основних своїх випадках індивідуальні;
- соціальні – це тури, які повністю чи частково оплачують-ся державними чи соціальними організаціями. Ці тури орга-нізують спеціально для малозабезпечених осіб;
- комерційні – це тури, які здійснюються туристичними підприємствами на комерційних засадах, зазвичай вони є індивідуально-груповими.

Спостерігається залежність туру від конкретної організації відпочинку, що пропонується туристам. Розпланований прин-цип відпочинку – це коли турист доручає господарю розпла-нувати свій відпочинок, він може включати всі запропоновані ним послуги. Не розпланований – вид відпочинку який пропо-нує сам турист і може змінюватись упродовж туру.

Нині набирає все більшої популярності такий вид відпочин-ку, як тур вихідного дня. Це відпочинок впродовж 3–4 днів, що дозволяє відпочиваючим змінити обстановку, на кілька днів виїхати з міста в екологічно чисту місцевість, в село.

У вивченні організаційно-економічної класифікації досить важливою є система відпочинку «тайм-шер», яка виникла у Франції та детально розроблена у США. Timeshare (подільний час) — це придбання котеджу, вілли, будинку у власність на певний час; наприклад 1–2 тижні упродовж року у чергу з іншими тимчасовими власниками. Ця система нині дуже популярна у світі, але в Україні вона майже не практикується чи практикується вкрай рідко.

Класифікація в сільському зеленому туризмі може бути використана для розробки цільових програм розвитку даної галузі як на регіональному, так і на державному рівні з використанням елементів національної культури, застосування традиційних місцевих народних промислів, вирішення проблем з працевлаштування та підвищення життєвого рівня сільського населення, захисту екологічних та культурних цінностей, застосування галузевих економічних нормативів [5, с. 50].

Т.Г. Сокол вважає, що класифікація в туризмі має важливе значення для його практики. Вона дозволяє вирішувати проблеми його територіальної організації, визначити попит і формувати ринок туризму, планувати розвиток матеріальної бази, виробляти та реалізувати туристичний продукт, належним чином організувати обслуговування туристів.

Також слід зауважити, що класифікація сільського зеленого туризму допоможе господарю з визначенням цілей своєї підприємницької діяльності, виду роботи та її сезонності, допоможе визначити, який продукт йому доцільніше виробляти, а також допоможе у плануванні та в складанні бізнес-плану.

Висновки

Узагальнюючи вище сказане, можна стверджувати, що класифікація у сільському зеленому туризмі є необхідною для планування і визначення напрямку підприємницької діяльності в туризмі села. Класифікація дозволяє господарю, який хоче отримувати прибутки від розвитку туристичної діяльності на селі, обрати для себе певний вид туристичної діяльності та агротуристичних послуг.

Аналіз існуючих поглядів на поняття туризму дає змогу визначити туризм як вид відпочинку для тих, хто спожи-

ває туристичні послуги, і як вид підприємницької діяльності або як спосіб заробляти гроші для тих, хто ці послуги надає або організовує їх надання. Характерною особливістю сільського зеленого туризму є те, що учасники такого виду туризму активно (добровільно) беруть участь у технологічних виробничих сільськогосподарських процесах. Причому така діяльність в сільському туризмі є одним із видів відпочинкової активності туристів і має цілком добровільний характер. Сільський зелений туризм відрізняється від всіх видів відпочинку і несе не тільки відпочинкові функції, але й пізнавальні.

Список використаних джерел

1. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навчальний посібник / В.Ф. Кифяк. — Чернівці: Книги — XXI, 2001. — 344 с.
2. Котенко Т.М. Розвиток сільського туризму як передумова підвищення конкурентоспроможності туристично-рекреаційної сфери / Т.М. Котенко // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Т. 1. — Харків: ХНТУСГ, 2005. — 321 с.
3. Розвиток туризму в Україні. Проблеми і перспективи: Збірник наукових статей. — К.: ІВЦ «Слов'янський діалог», 2007. — 239 с.
4. Рутинський М.Й. Сільський туризм: Навч. посіб. / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінко — К.: Знання, 2006. — 271 с.
5. Сокол Т.Г. Основи туризмознавства: Навч. посіб. / Т.Г. Сокол — К., 1999. — 78 с.
6. Стеченко Д.М. Організаційно-економічні проблеми розвитку малого підприємництва в туризмі // Туристично-краєзнавчі дослідження. — Вип. 1. — Луцьк: Ін-т туризму ФП України, 1998. — С. 95–99.
7. Ткач І. Розвиток сільського зеленого туризму як важливий чинник подолання бідності в сільській місцевості [Електрон. ресурс] / І. Ткач, К. Ткач. — Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/tkach.htm
8. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія / Т.І. Ткаченко. — 2-ге вид., випр. та доповн. — К.: Київ. нац. торг.-екоп. ун-т, 2009. — 463 с.
9. Храбовченко В.В. Экологический туризм: учеб.-метод. пособие / В.В. Храбовченко. — М.: Финансы и статистика, 2003. — 208 с.
10. Школа І.М. та ін. Менеджмент туристичної індустрії: навчальний посібник / За ред. проф. І.М. Школи. — Чернівці, 2003. — 596 с.

УДК 336.77–044.332

М.Ю. ПАЛАКУЛИЧ,

к.е.н., доцент Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Механізм сучасного банківського кредитування та його складові

Дано визначення сутності кредитного механізму та його економічної основи. Визначена сутність принципів короткострокового і довгострокового банківського кредитування. Виділено принципи сучасного банківського кредитування: платність, терміновість, забезпеченість, диференційованість; викладено розуміння змісту кожного з них і виділено на їхній основі елементи механізму кредитування. При цьому розгляд принципів побудовано за спадною їхньої значимості в сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: кредитний механізм, банки, капітал, кредитор, прибуток, принципи, диференційований підхід, ефективність, позикові кошти.

М.Ю. ПАЛАКУЛИЧ,

к.э.н., доцент Ужгородского торгового-экономического института
Киевского национального торгового-экономического университета

Механизм современного банковского кредитования и его составляющие

Дано определение сути кредитного механизма и его экономической основы. Определены суть принципов краткосрочного и долгосрочного банковского кредитования. Выделены принципы современного банковского кредитования: плат-